

απόψεις

Το FATCA και η νέα χρηματοοικονομική πραγματικότητα

Τον περασμένο μήνα βρέθηκα στο Λονδίνο, για να παρακολουθήσω ένα σεμινάριο για το FATCA. Πολλοί από τους αναγνώστες μας, όπως και εγώ πριν από λίγο καιρό, πιθανότατα δεν γνωρίζουν το FATCA και κυρίως δεν γνωρίζουν πώς αυτό είναι πιθανόν να επηρεάσει την καθημερινότητά μας.

Ο σκοπός, λοιπόν, του FATCA είναι να ταυτοποιήσει φορολογικούς κατοίκους ή πρόσωπα που έχουν σχέση με τις Η.Π.Α. και τα οποία πιθανόν προσπαθούν να αποφύγουν τον φόρο εισοδήματος στις Η.Π.Α., διατηρώντας περιουσιακά στοιχεία σε δομές και προϊόντα εκτός Η.Π.Α. Άλλωστε, η ακροστοιχία του FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act) καταδεικνύει και τον σκοπό του, ιδίως τον εντοπισμό των φορολογικών υπόχρεων στις Η.Π.Α., οι οποίοι ήδη διατηρούν ή στο εξής ανοίγουν λογαριασμούς σε αλλοδαπούς οικονομικούς οργανισμούς. Η νομιμοποίηση της παροχής πληροφοριών από τα αλλοδαπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα προς τις αμερικανικές φορολογικές υπηρεσίες, κυρίως λαμβάνει χώρα με διακρατική συμφωνία, η οποία κυρούμενη αποτελεί εσωτερικό δίκαιο, στην Ελλάδα μάλιστα αυξημένης τυπικής ισχύος. Σύμβαση έχουν ήδη υπογράψει το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ιρλανδία, το Μεξικό, η Δανία, η Νορβηγία, αλλά και η Ελβετία.

Από τη στιγμή που η διακρατική σύμβαση θα αποτελέσει εσωτερικό δίκαιο, κάθε χρηματοπιστωτικός οργανισμός αποφασίζει τη συμμετοχή του ή όχι στο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών (PFFI: Participating Foreign Institution και NPFFI: Non Participating Foreign Institution). Κατά το μοντέλο που κυρίως σήμερα έχει υιοθετηθεί από τις συμβληθείσες με τις Η.Π.Α. χώρες (πλην Ελβετίας, όπου η αναφορά θα γίνεται απευθείας στις φορολογικές υπηρεσίες των Η.Π.Α.), τα πιστοποιημένα χρηματοοικονομικά πρόσωπα θα παρέχουν τις πληροφορίες για τους πιθανόν υπόχρεους σε φόρο Η.Π.Α. πελάτες τους στις αρχές της χώρας που αυτά δραστηριοποιούνται και όχι στο IRS. Σε περίπτωση που, ενώ η χώρα έχει συμβληθεί σε σύμβαση FATCA, ο χρηματοοικονομικός οργανισμός δεν πιστοποιηθεί, τότε για κάθε μεταφορά

αποτελέσματος επένδυσης από τις Η.Π.Α. προς τον μη πιστοποιημένο οργανισμό θα υφίσταται παρακράτηση ύψους 30%. Αν πελάτης πιστοποιημένου οργανισμού αρνείται την παροχή στοιχείων, τότε ο πιστοποιημένος οργανισμός θα υποχρεούται να κλείσει τον λογαριασμό του πελάτη και να τον αναφέρει στο IRS.

Η ως άνω αμερικανική πρωτοβουλία, η οποία με αρκετά πιεστικό τρόπο προωθείται, ώστε να αποτελέσει εσωτερικό δίκαιο των συναλλασσομένων με τις Η.Π.Α. κρατών, δημιουργεί νέα δεδομένα στην έννοια και το περιεχόμενο της παραδοσιακής τραπεζικής πίστης. Το απόρρητο και η εχεμύθεια των τραπεζικών συναλλαγών και των επενδύσεων σε χρηματοοικονομικά προϊόντα συνιστά πλέον παρελθόν, με δικαιολογητικό πλαίσιο την εκούσια συμβατική διακρατική δέσμευση. Η ανάγκη παρακολούθησης της κίνησης των επενδύσεων και η δυνατότητα ευχερούς φορολόγησής τους προτάσσεται σειράς ατομικών δικαιωμάτων, τα οποία με την επίκληση της συμβατικής δέσμευσης υποχωρούν έως και αναιρούνται. Επιπρόσθετα, με την επίκληση του νομοθετικού πλαισίου κυρωθείσας διακρατικής σύμβασης, η οποία πάντως μέχρι σήμερα δεν φαίνεται να προβλέπει μηχανισμό αμοιβαιότητας, η εσωτερική κυριαρχική τάξη του κράτους που δέχεται το FATCA, παρέχει στην αμερικανική κυρίαρχη τάξη την εξουσία να επιβάλλει οικονομικό βάρος (παρακράτηση 30%), εκτός των ορίων του αμερικανικού εδάφους. Τέλος, με το FATCA επιβάλλεται οικονομικό βάρος 30% στο αποτέλεσμα επένδυσης, όχι διότι το πρόσωπο στο οποίο ανήκει η επένδυση έχει σχετική φορολογική ή άλλη υποχρέωση, αλλά διότι το τρίτο χρηματοπιστωτικό πρόσωπο, μέσω του οποίου διακινείται η επένδυση δεν έχει συμμορφωθεί και ενταχθεί στο ως άνω σύστημα παροχής πληροφοριών.

Πέραν των ζητημάτων συνταγματικής ανοχής που πιθανόν να δημιουργεί η ενσωμάτωση του μηχανισμού FATCA στις εσωτερικές έννομες τάξεις, ο τρόπος που είναι διατυπωμένο το πλαίσιο λειτουργίας του δημιουργεί και ζητήματα αναφορικά με τα εμπιστεύματα, τα ιδρύματα και τα πρόσωπα που είναι εξουσιοδοτημένα από τον Νόμο ή τη σύμβαση για να τα διαχειρίζονται. Ο γενικός κανόνας ότι το υπόχρεο για να πιστοποιηθεί και να παρέχει πληροφορίες πρόσωπο είναι αυτό που έχει επαφή με τη διαχείριση και τη διανομή χρημάτων ή αυτό που γενικότερα επηρεάζει τη ροή του χρήματος δεν συνιστά ασφαλές κριτήριο για δικηγόρους, λογιστές, οικονομολόγους κ.ο.κ., οι οποίοι με κάποιο τρόπο εμπλέκονται με την ίδρυση και παρακολούθηση πλήθους οικονομικών ή νομικών μορφωμάτων, που υπό τις παρούσες συνθήκες της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας έχουν αυξηθεί.

Εδώ και αρκετούς μήνες, οι Η.Π.Α. έχουν ζητήσει από το ελληνικό υπουργείο Οικονομικών την ταχύτατη υιοθέτηση του FATCA. Από όσο γνωρίζουμε, μέχρι σήμερα, δεν φαίνεται οι σχετικές διαδικασίες να έχουν προχωρήσει. Αναμένουμε.

Ασπασία Μάλλιου